

ULKOASIAINVALIOKUNNAN MIETINTÖ 5/2010 vp

Hallituksen esitys Euroopan unionista tehtyyn sopimukseen, Euroopan unionin toiminnasta tehtyyn sopimukseen ja Euroopan atomienergiayhteisön perustamissopimukseen liitetyn siirtymämääräyksistä tehdyn pöytäkirjan muuttamisesta tehdyn pöytäkirjan hyväksymisestä ja laiksi sen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 14 päivänä syyskuuta 2010 lähettänyt ulkoasiainvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen Euroopan unionista tehtyyn sopimukseen, Euroopan unionin toiminnasta tehtyyn sopimukseen ja Euroopan atomienergiayhteisön perustamissopimukseen liitetyn siirtymämääräyksistä tehdyn pöytäkirjan muuttamisesta tehdyn pöytäkirjan hyväksymisestä ja laiksi sen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta (HE 121/2010 vp).

symisestä ja laiksi sen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta (HE 121/2010 vp).

Asiantuntijat

Valiokunnassa on ollut kuultavana
- lainsäädäntöneuvos Maria Guseff, ulkoasiainministeriö.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Euroopan parlamentin paikkojen enimmäismääräksi on Lissabonin sopimuksessa vahvistettu 751. Lissabonin sopimukseen liitetyn siirtymämääräyksiä koskevan pöytäkirjan (nro 36) mukaan Eurooppa-neuvoston olisi pitänyt tehdä SEU 14 artiklan mukainen päätös Euroopan parlamentin kokoonpanosta hyvissä ajoin ennen vuonna 2009 pidettyjä Euroopan parlamentin vaaleja. Vaalit käytiin kuitenkin, ennen kuin Lissabonin sopimus ja siihen liitetty siirtymämääräyksiä koskeva pöytäkirja tuli voimaan.

Vaalien tulos määräytyi tuolloin voimassa olleiden perussopimusten mukaisesti.

Espanjan hallitus teki joulukuussa 2009 ehdotuksen perussopimusten muuttamiseksi Euroopan parlamentin kokoonpanoa koskevilta osin, jotta Eurooppa-neuvoston kesäkuussa 2009 saavuttaman poliittisen yhteisymmärryksen mukaisesti eräille jäsenvaltioille Lissabonin sopimuksen neuvottelujen yhteydessä päätetyt lisäpaikat voitaisiin ottaa käyttöön jo vaalikauden 2009—2014 aikana. Eurooppa-neuvosto päätti joulukuussa 2009 kuulla SEU 48 artiklan 3 kohdan ensimmäisen alakohdan mukaisesti Euroopan

parlamenttia ja komissiota ehdotettujen muutosten johdosta. Komissio antoi 28 päivänä huhtikuuta 2010 puoltavan lausunnon ehdotetuista muutoksista. Euroopan parlamentti antoi 6 päivänä toukokuuta 2010 puoltavan lausunnon ehdotetuista muutoksista sekä lisäksi hyväksyntänsä Eurooppa-neuvoston päätökselle, jonka mukaan perussopimuksiin ehdotettujen muutosten laajuus ei edellytä valmistelukunnan koollekutsumista. Hallitusten edustajien konferenssi pidettiin 23 päivänä kesäkuuta 2010, jolloin pöytäkirja myös allekirjoitettiin.

Muutospöytäkirjalla muutettaisiin perussopimuksiin niiden erottamattomana osana kuuluvaa siirtymämääräyksiä koskevaa pöytäkirjaa nro 36. Näiden siirtymätoimenpiteiden tarkoituksena on antaa vastaava määrä lisäpaikkoja ja mahdollisuus täyttää ne perussopimuksen voimassa olevista määräyksistä poikkeavasti niille 12 jäsenvaltiolle (Espanja [4], Ranska, Itävalta ja Ruotsi [2], Bulgaria, Italia, Latvia, Malta, Alankomaat, Puola, Slovenia ja Yhdistynyt kuningaskunta [1]) joilla olisi ollut enemmän edustajia Euroopan parlamentissa, jos Lissabonin sopimus olisi ollut voimassa kesäkuussa 2009 pidettyjen vaalien ajankohtana. Saksan Lissabonin sopimuksen mukaisen jäsenvaltiokohtaisen enimmäispaikkamäärän (96) ylitykseen kolmella paikalla (99) ei pöytäkirjalla puututtaisi ja sillä nostettaisiin tilapäisesti Euroopan parlamentin jäsenten lukumäärä 754 paikkaan. Ehdotus ei vaikuta Suomen paikkamäärään tai valintamenettelyyn.

Vaalikautta 2014—2019 varten Eurooppa-neuvosto tekee uuden erillisen päätöksen parlamenttiin valittavien edustajien lukumäärästä ja paikkojen jakautumisesta kaikkien jäsenvaltioiden kesken. Tällöin se ei ole sidottu tietyille jäsenvaltioille nyt annettaviin lisäpaikkoihin. Päättäessä vaalikauden 2014—2019 paikkajaosta

aiemman paikkajaon voidaan arvioida toimivan päätöksenteon lähtökohtana siten, että unionin mahdollinen laajentuminen tulisi myös huomioon otettavaksi.

Eduskunnan suostumus ja käsittelyjärjestys

Perustuslain 94 §:n 1 momentin mukaan eduskunta hyväksyy sellaiset valtiosopimukset ja muut kansainväliset velvoitteet, jotka sisältävät lainsäädännön alaan kuuluvia määräyksiä. Muutospöytäkirjan ratifioiminen edellyttää perustuslain 94 §:n mukaan eduskunnan hyväksymistä, koska Euroopan parlamentin kokonaispaikkamäärää on pidettävä sellaisena merkittävänä valtiosääntöisenä seikkana, jonka on katsottava kuuluvan lainsäädännön alaan. Pöytäkirja ei sisällä määräyksiä, jotka koskisivat perustuslakia sen 94 §:n 2 momentissa ja 95 §:n 2 momentissa tarkoitetulla tavalla. Pöytäkirja voidaan näin ollen hyväksyä äänten enemmistöllä ja ehdotus sen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamiseksi tavallisen lain säätämisyjärjestyksessä.

Hallituksen esityksen perusteluista ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella valiokunta pitää esitystä tarpeellisena ja tarkoituksenmukaisena. Valiokunta puoltaa hallituksen esityksen hyväksymistä muuttamattomana.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella ulkoasiainvaliokunta ehdottaa,

että eduskunta hyväksyy hallituksen esityksessä tarkoitetun pöytäkirjan ja

että lakiehdotus hyväksytään muuttamattomana.

Helsingissä 29 päivänä syyskuuta 2010

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj.	Pertti Salolainen /kok	Johannes Koskinen /sd
vpj.	Markku Laukkanen /kesk	Annika Lapintie /vas
jäs.	Pekka Haavisto /vihr	Elisabeth Naucclér /r
	Antti Kalliomäki /sd	Aila Paloniemi /kesk
	Ilkka Kanerva /kok	Jutta Urpilainen /sd
	Tanja Karpela /kesk	Ben Zyskowicz /kok.

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Olli-Pekka Jalonen.